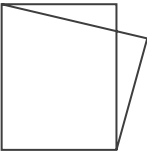

Øyvind Kvello: Samtaler med børn og unge

Hans Reitzels Forlag, 2023, 325 sider

Anmeldt af
Cecilie Tang-Brock,
fagkonsulent, Center
for Digital Pædagogik

Jeg sagde hurtigt ja, da jeg blev spurgt, om jeg ville anmelde *Samtaler med børn og unge*. Inddragelsesfeltet er et aktuelt felt, som har været i konstant udvikling i flere årtier, men det har især taget fart siden 1989, da FN’s Børnekonvention blev vedtaget. Siden 2000’erne er børneinddragelse blevet et kerneområde i mange lande, herunder Danmark, hvor implementeringen af Børnekonventionen og en række lovændringer har styrket børns rettigheder. Med ændringer i Serviceloven, hvor børn har fået flere rettigheder til at blive hørt i sagsbehandling og beslutningsprocesser, er der et øget fokus på at gøre børneinddragelse til en naturlig del af praksis i både skole-, sundheds- og socialektoren.

Samtidig er forskningen på området blevet intensiveret, og der er kommet en bredere forståelse for, at børneinddragelse ikke kun handler om at høre børn, men om at give dem reel indflydelse på de beslutninger, der påvirker deres liv. Dette har skabt et behov for udvikling af nye metoder og tilgange, hvilket har gjort feltet dynamisk og konstant voksende.

Praktikere, særligt inden for den sociale sektor, råber på konkrete redskaber og metoder til at sikre kvalitet i børns deltagelse i beslutninger, der vedrører deres liv. Med indførelsen af ny lovgivning i Danmark, såsom ændringer i Serviceloven fra 2023, hvor børns stemme skal tillægges større vægt i sagsbehandlinger,

Øyvind Kvello: Samtaler med børn og unge

er det blevet endnu mere presserende at klæde fagfolk på til at facilitere samtaler med børn og unge på en professionel og etisk forsvarlig måde. *Samtaler med børn og unge* rammer derfor ned i en aktuel diskussion om, hvordan vi bedst faciliterer samtaler, så børn og unge kan inddrages meningsfuldt i beslutninger, der vedrører deres liv.

Øyvind Kvello har med bogen *Samtaler med børn og unge* leveret en relevant og praksisnær håndbog til fagfolk, der arbejder med børn og unge. Bogen har som sit overordnede mål at klæde professionelle på til at føre meningsfulde, tillidsskabende og udviklingsorienterede samtaler med børn og unge i sårbare situationer. Mange af bogens samtalegreb kan dog benyttes af alle, der arbejder professionelt med dialoger med børn og unge. Kvello trækker på omfattende forskning særligt inden for sociologi og psykologi. Yderligere bygger bogen på cases og Kvellos egen erfaring som psykolog, hvilket gør bogen både teoretisk funderet og praktisk anvendelig.

Bogen er inddelt i 9 overskuelige kapitler, der bevæger sig fra en beskrivelse af inddragelsesfeltet og børnesynets udvikling, over de grundlæggende principper i samtalemetodik til specifikke teknikker tilpasset forskellige samtaletyper, aldersgrupper og kontekster.

I indledningskapitlet beskrives udviklingen af synet på børn og barndom, og i kapitel 1 beskrives inddragelsesfeltets udvikling. Selvom nyere lovgivning understreger vigtigheden af børns ret til at blive hørt, forklarer Kvello, hvordan der er fare for, at inddragelse bliver et hult plusord, hvor praktiseringen bliver indholdstom og uden kvalitet. Han

understreger, at det er vigtigt at forstå, at barnets tarv og retten til at blive hørt er komplementære størrelser. Kvello understreger ved at skrive: *”Barnets tarv er målet, mens det at høre børn er midlet til at nå målet”*.

I kapitel 2 behandles overordnende temaer som relationen til barnet, den professionelles positionering i samtalen og behov for, at de professionelle sikrer handling, der styrker arbejdsalliancen mellem den professionelle og barnet. Kvello fokuserer især på at skabe en samtalesituation, hvor børn og unge føler sig trygge nok til at åbne sig. Han understreger vigtigheden af en god arbejdsalliance, som bidrager til, at børn er mere aktive og involverede i samtalen. Der lægges vægt på afklaring af definitioner af en række begreber, der bruges om samarbejdsformer fx coaching og rådgivning.

Kapitel 3 og 4 indeholder fortsat begreber og modeller, der skærper den professionelles refleksive praksis og metakommunikation. Bl.a. præsenteres kommunikationsprincipper fra metoderne ICDP, Marte Meo og den sokratiske samtaleform.

I kapitel 5 beskrives perspektiver på børns udvikling, der influerer på deres kompetencer til at blive inddraget. I kapitel 6 og 7 præsenteres forskellige greb i samtalen, som sættes i kontekst til bl.a. barnets udvikling. I disse kapitler kan man fx hente inspiration til forskellige spørgsmålstyper, forskellige faciliteringspositioner og parafrasering.

I kapitel 8 kan man finde inspiration til kreative, legende greb og hjælpemidler, som barnet kan benytte til bedre at

kunne udtrykke sig. Det beskrives bl.a., hvordan børn kan have nytte af at udtrykke sig gennem tegninger, hvordan billeder kan bruges til at støtte samtalen, og hvordan man kan bruge skalaer til at præcisere samt det såkaldte følelsesbarometer og tegninger af graduerede ansigtsudtryk til at arbejde med følelsesbevidsthed.

I sidste kapitel præsenteres videoafhøringer og der gives inspiration til, hvordan strukturerede videoafhøringer og en samtaleguide kan bygges op, så kvaliteten i samtalen højnes.

Kvellos projekt er både ambitiøst og vigtigt, idet han forsøger at forene den ofte komplekse viden om børns udvikling med praktiske redskaber til samtaler. Han formår at nedbryde de teoretiske modeller på en let tilgængelig og anvendelsesorienteret måde og knytter godt an til det forskningsbaserede grundlag. Samtidig er der mange eksempler fra virkeligheden, som illustrerer bogens pointer og gør teorien endnu mere konkret.

Når det kommer til bogens originalitet, er det værd at fremhæve, at Kvello trækker på en bred vifte af kilder og metoder, men han formår også at give dem et samlet udtryk, som opleves relevant og nyt for målgruppen. Bogen kan med fordel betragtes som en grundbog og et opslagsværk, som kan danne grundlag for de professionelles refleksion over egen samtalepraksis og rolle i samtaler med børn og unge. Især bogens mulighed for tværfaglighed, hvor samtaler ikke blot betragtes som en opgave for psykologer, men også for pædagoger, lærere og socialarbejdere, giver den en bred relevans. Desuden tager Kvello højde for den

kulturelle og samfundsmæssige kontekst, som samtalerne foregår i, hvilket gør bogen særligt aktuel i en tid præget af øget opmærksomhed på børns trivsel.

Med hensyn til kvalitet er bogen solidt funderet både teoretisk og praktisk. Det, der adskiller *Samtaler med børn og unge* fra lignende værker, er dens klare og overskuelige opbygning samt Kvellos evne til at formidle konkrete greb i forhold til komplekse problemstillinger på en måde, der er letforståelig for læsere også uden omfattende forhåndsviden. Bogen er meget konkret anvendelig og velegnet såvel til studerende på pædagogiske og psykologiske uddannelser som til praktikere, der ønsker at styrke deres kompetencer i samtaler med børn og unge.

Personligt finder jeg Kvellos fokus på at skabe samtalerum, hvor børns deltagelse bliver meningsfuld og får reel indflydelse, særligt inspirerende. Jeg er enig med Kvello i, at samtalens succes kræver, at

voksne tilpasser deres praksis, så den passer til børns udviklingsniveau og behov. Derudover afhænger succesen af den professionelle voksnes evne til at skabe trygge og tilgængelige rum, hvor børn kender og bruger deres rettigheder, og hvor de oplever, at de har ret til og er velkomne til at deltage og derved har mulighed for reel inddragelse og indflydelse. Kvello opsummerer godt, hvad det grundlæggende i gode samtaler er og skal kunne. *”Gode samtaler handler om, at professionelle tager hånd om børnene, så de kommer til deres ret ... Mestringsfølelsen hos børnene er baseret på, at de føler sig respekteret, ved at der tages hånd om deres værdighed, at de er trygge i situationen og i relationerne til de professionelle, samt at samtalerne tilpasses børnenes kompetence og motivation for at gå ind i dem ... Det handler om at være respektfuld, aktivt lyttende, bekræftende, have mod til at lade sig påvirke af det, barnet fortæller, og at vise handlekraft”.*

Bogen bidrager positivt til feltet ved at tilbyde en anvendelsesorienteret ramme, der kan inspirere professionelle, der skal have samtaler med børn i deres daglige praksis, som handler om inddragelse af børn og unges perspektiver i varierede kontekster – og dermed at sikre, at barnets og den unges perspektiv kommer retvisende frem, de ansvarlige voksne tager børnene alvorligt og er klar til at handle på deres input.

Alt i alt er *Samtaler med børn og unge* en værdifuld bog for enhver, der arbejder med børn og unge. Kvello formår at skabe en velformidlet, forskningsbaseret og praksisnær guide, der vil gavne både nyuddannede og erfarne fagfolk. Det er en bog, der ikke blot tilbyder metoder, men også reflekterer over de etiske og relationelle aspekter ved samtaler med børn og unge. Det gør bogen til en stor ressource inden for sit felt.